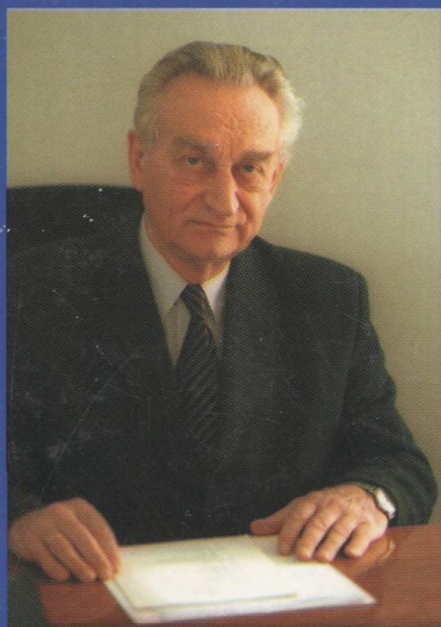

Prof. Jerzy Z. Holzer (1930–2001) – absolwent i wieloletni pracownik Szkoły Głównej Handlowej, w latach 1978–1999 dyrektor Instytutu Statystyki i Demografii, w latach 1981–1984 prorektor ds. badań naukowych, od 1991 r. członek korespondent PAN, od 1995 r. (na wniosek demografów holenderskich) członek Akademii Europejskiej, w latach 1999–2001 przewodniczący Wydziału Nauk Społecznych PAN – był naukowcem światowej sławy. Zajmował się metodami analizy demograficznej, prognozowaniem stanu i struktur ludności, konsekwencjami zmian demograficznych, polityką ludnościową. Swoje doświadczenie naukowe wykorzystał do włączenia polskich demografów w nurt badań w skali światowej. Konsekwentnie promował polską demografię poza granicami kraju. Pozostawił nie tylko bogaty dorobek naukowy, lecz także grono uczniów, którzy kontynuują Jego dzieło.

Prof. Jerzy Z. Holzer napisał ponad 120 artykułów naukowych oraz 25 monografii, studiów i rozpraw. Jego *Demografia*, od pierwszego wydania w 1970 r., zajmuje stałe miejsce w nauczaniu podstaw demografii, umożliwiając zrozumienie złożonej problematyki procesów ludnościowych. Uznając, że książka ta powinna nadal zajmować dotychczasową pozycję w polskiej literaturze demograficznej, w Instytucie Statystyki i Demografii Szkoły Głównej Handlowej przygotowano kolejne uaktualnione i zmienione jej wydanie.

Księgarnia internetowa PWE

<[Http://www.pwe.com.pl](http://www.pwe.com.pl)>

ISBN 83-208-1462-6

9 788320 814620

Cena 68,00 zł

Spis treści

Przedmowa do wydania VI	9
Przedmowa do wydania V	11

1

Wprowadzenie

1.1. Podstawowe pojęcia	13
1.2. Próby formułowania teorii ludnościowych	16
1.3. Współczesne teorie uwarunkowań procesów demograficznych	19

2

Źródła i zakres informacji

2.1. Wprowadzenie	41
2.2. Powszechne spisy ludności	41
2.2.1. Ogólne zalecenia	43
2.2.2. Kategorie ludności spisowej	46
2.2.3. Cechy demograficzne w spisach polskich	48
2.2.4. Cechy społeczno-zawodowe w polskich spisach ludności	59
2.3. Ewidencja bieżąca i sprawozdawczość	66
2.4. Metoda szacunkowa	69
2.5. Inne źródła	70

3

Metody analizy demograficznej

3.1. Wprowadzenie	73
3.2. Ogólna zasada budowy podstawowych współczynników demograficznych	74
3.3. Średni stan ludności	78
3.4. Standaryzacja współczynników demograficznych	80
3.5. Niektóre zastosowania metody analizy wpływu wybranych czynników na zmianę stanu i struktury określonych grup wieku oraz poziomu ogólnych współczynników	92

3.5.1. Szacowanie przesunięć naturalnych i salda migracji na podstawie danych spisowych	92
3.5.2. Szacowanie składników przyrostu (ubytku) liczby nowożeńców, liczby urodzeń lub zasobów pracy	94
3.5.3. Szacowanie hipotetycznych współczynników płodności, urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego bez uwzględnienia migracji	97
3.6. Siatka demograficzna	101
3.7. Ogólne zasady analizy kohortowej	105
3.8. Kryteria podziału ludności na miejską i wiejską, zmiany administracyjne	112

4

Liczba i rozmieszczenie ludności

4.1. Wprowadzenie	115
4.2. Rozwój liczebny i rozmieszczenie ludności świata	117
4.3. Rozwój liczebny i rozmieszczenie ludności Polski	121
4.4. Bilans ludności Polski w latach 1946–2000	125
4.5. Proces urbanizacji	126

5

Struktura ludności według płci, wieku i stanu cywilnego

5.1. Wprowadzenie	130
5.2. Struktura ludności według płci	130
5.3. Struktura ludności według płci i wieku	133
5.4. Struktura ludności według stanu cywilnego	141

6

Struktura ludności według cech społeczno-zawodowych i wykształcenia

6.1. Wprowadzenie	145
6.2. Struktura społeczno-zawodowa ludności świata	146
6.3. Struktura społeczno-zawodowa ludności Polski	148
6.4. Analfabetyzm	157
6.5. Ludność według wykształcenia	158

7

Ruch naturalny ludności

7.1. Wprowadzenie	161
7.2. Małżeństwo (małżeństwa, rozwody i separacja)	165
7.2.1. Współczynniki małżeństw i rozwodów	166
7.2.2. Wiek nowożeńców i rozwiedzionych	168
7.2.3. Nowożeńcy i rozwodzący się według cech społeczno-zawodowych	171
7.2.4. Ogólne zasady budowy tablic częstości zawierania małżeństw oraz tablic długości trwania małżeństwa	172
7.3. Urodzenia	177
7.3.1. Rodność (natężenie urodzeń)	180
7.3.2. Płodność kobiet	182

7.3.3. Płodność naturalna	187
7.3.4. Urodzenia żywe według kolejności	190
7.3.5. Urodzenia według płci	193
7.3.6. Ogólne zasady budowy tablic płodności	195
7.3.7. Sezonowość urodzeń	198
7.4. Zgony	201
7.4.1. Współczynniki zgonów	202
7.4.2. Umieralność	205
7.4.3. Współczynniki zgonów niemowląt	209
7.4.4. Przemiany w umieralności niemowląt	214
7.4.5. Zgony według przyczyn	220
7.4.6. Ogólne zasady budowy tablic trwania życia (wymieralności)	225
7.4.7. Analiza podstawowych parametrów tablic trwania życia	229

8

Syntetyczne miary reprodukcji ludności

8.1. Wprowadzenie	248
8.2. Współczynnik przyrostu naturalnego	248
8.3. Współczynnik dynamiki demograficznej	252
8.4. Współczynniki dzietności (płodności całkowitej)	253
8.4.1. Współczynniki przekrojowe	253
8.4.2. Współczynniki kohortowe	255
8.5. Współczynniki reprodukcji brutto i netto	259
8.6. Potencjał demograficzny	263

9

Ruch wędrowniczy ludności

9.1. Wprowadzenie	271
9.2. Metody mierzenia ruchów migracyjnych	273
9.3. Wędrownicy zewnętrzne	276
9.4. Wędrownicy wewnętrzne	279

10

Prognozy demograficzne

10.1. Wprowadzenie	285
10.2. Metody prognozowania stanu i struktury ludności według płci i wieku	288
10.2.1. Ustalanie struktur wyjściowych	291
10.2.2. Postarzanie ludności	291
10.2.3. Przewidywanie przyszłej liczby urodzeń	293
10.2.4. Ustalanie wynikowych współczynników demograficznych	294
10.2.5. Określanie przyszłych ruchów migracyjnych	295
10.3. Metody prognozowania liczby i struktury gospodarstw domowych	297
10.4. Metody prognozowania zasobów pracy	299
10.5. Założenia i wyniki wybranych projekcji i prognoz	301
10.5.1. Projekcje rozwoju liczby ludności świata do 2150 r.	302
10.5.2. Polskie prognozy demograficzne	305
10.6. Polityka ludnościowa a prognozy demograficzne	318

Modele demograficzne i modele uwzględniające czynnik demograficzny

11.1. Wprowadzenie	324
11.2. Rozwój liczebny ludności według funkcji wykładniczej	327
11.3. Rozwój liczebny ludności według funkcji logistycznej	328
11.4. Ludność zastojsowa i ustabilizowana	330
11.5. Uwagi o wybranych modelach demograficznych	339
11.6. Uwagi o „zmiennej ludnościowej” w wybranych modelach makroekonomicznych	342
Literatura zalecana	349
Skorowidz rzeczowy	355